Dr Marian Stanisław Leszczyński

6 stycznia 1943 – 7 maja 2019

Chirurg, nauczyciel, ratownik, społecznik, sportowiec i brydżysta

Memoria hominum, hereditas operum

Dr Marian Stanisław Leszczyński należał do tych lekarzy, których działalność daleko wykraczała poza mury szpitala. Z Rabką-Zdrojem i Podhalem był związany przez ponad pół wieku. Kierował oddziałami chirurgicznymi w Rabce, Nowym Targu i Zakopanem, kształcił kolejne pokolenia lekarzy, angażował się w życie społeczne i samorządowe, a przez blisko pół wieku należał do Grupy Podhalańskiej GOPR. Medycyna zajmowała w jego życiu miejsce najważniejsze, ale nie jedyne. Góry, sport, brydż i działalność społeczna dopełniały portret człowieka niezwykle aktywnego, ciekawego świata i ludzi.

Od Nieświeża do Rabki

Marian Leszczyński urodził się 6 stycznia 1943 roku w Nieświeżu. W marcu 1945 roku, po powojennej zmianie granic, jego rodzina opuściła rodzinne strony i osiedliła się w Siemiatyczach. Tam ukończył szkołę podstawową oraz liceum ogólnokształcące, które po latach wspominał jako szkołę stojącą na bardzo wysokim poziomie.[1] Zachowane materiały dotyczące historii siemiatyckiego liceum potwierdzają, że cieszyło się ono dobrą opinią, a wielu jego absolwentów kontynuowało naukę na studiach wyższych.[2]

Wybór medycyny nie był początkowo oczywisty. Przez pewien czas interesowała go archeologia i dopiero pod koniec nauki w liceum zdecydował się zdawać na studia lekarskie.[1]

Jeszcze przed egzaminami wstępnymi zetknął się bliżej z krakowskim środowiskiem medycznym. Jego matkę łączyła wieloletnia znajomość z dr Stanisławą Kuczyńską-Bąk, cenioną pediatrą, oraz jej mężem, prof. Stefanem Bąkiem - chirurgiem i jednym z pionierów polskiej chirurgii naczyniowej, związanym ze Szpitalem OO. Bonifratrów w Krakowie. Przed egzaminami Marian Leszczyński zamieszkał w ich domu, a znajomość z prof. Bąkiem odegrała później istotną rolę w wyborze jego drogi zawodowej.[1,3]

Już podczas studiów zdecydował, że chce zostać chirurgiem. Działał w kole naukowym i pracował w zespole chirurgii naczyniowej kierowanym przez prof. Stefana Bąka. Profesor dostrzegał w młodym lekarzu potencjał i widział możliwość jego dalszej pracy w swoim zespole. Dr Leszczyńskiego bardziej pociągała jednak wówczas praktyczna chirurgia niż kariera naukowa.[1,4]

Dyplom lekarza otrzymał 28 czerwca 1965 roku. Według wspomnienia prof. Janusza Haluszki, kolegi z roku i późniejszego wieloletniego przyjaciela dr. Leszczyńskiego, był najmłodszym absolwentem swojego rocznika.[5] Już w lipcu tego samego roku rozpoczął pracę zawodową w Szpitalu Miejskim w Rabce.[1,4]

Do Rabki trafił za namową prof. Stefana Bąka, który polecił mu swojego przyjaciela i dawnego współpracownika - dr. Adama Janika, ordynatora miejscowego oddziału chirurgii.[1]

Dr Adam Janik, chirurg o renomie wykraczającej poza Rabkę, po wojnie zdał rygorozum, a 26 czerwca 1945 roku odbyła się jego promocja doktorska — jedna z pierwszych na Uniwersytecie Jagiellońskim po wojnie. Zajmował się neurotraumatologią i doskonalił umiejętności także we Francji, Wielkiej Brytanii i Wiedniu.[6,23]

Dla Mariana Leszczyńskiego dr Janik stał się nie tylko przełożonym, ale przede wszystkim nauczycielem. Z czasem połączyła ich również bliska więź. Dr Leszczyński szczególnie cenił u niego wymagający, a jednocześnie otwarty sposób kształcenia młodych lekarzy: oczekiwanie rzeczowego uzasadniania decyzji, gotowość do słuchania młodszych współpracowników oraz umiejętność przyznania im racji.[1]

Chirurg, ordynator i nauczyciel

Po wielu latach pracy na rabczańskim oddziale pod kierunkiem dr. Adama Janika, po jego śmierci i przeprowadzonym postępowaniu konkursowym, **18 czerwca 1991 roku** dr Marian Leszczyński objął stanowisko ordynatora Oddziału Chirurgii Szpitala Miejskiego w Rabce. Funkcję tę pełnił do 2003 roku.[8]

Był to niełatwy okres przemian polskiej ochrony zdrowia. Pomimo ograniczeń finansowych i organizacyjnych dr Leszczyński konsekwentnie rozwijał oddział i poprawiał warunki leczenia. Doprowadził między innymi do jego remontu, zdobywając wsparcie licznych sponsorów - nie tylko z Rabki i jej okolic - a także środki ze zbiórek organizowanych podczas tradycyjnych balów karnawałowych.[8]

Materiał prasowy z 1996 roku dobrze oddaje sposób, w jaki pojmował rolę ordynatora. Mówiąc o funkcjonowaniu oddziału, podkreślał znaczenie całego zespołu, sobie pozostawiając jedynie rolę „przewodnika". [9] To określenie dobrze charakteryzuje jego sposób kierowania - nie ponad zespołem, lecz na jego czele.

Ważną częścią jego dorobku było kształcenie młodszych lekarzy. Dr Leszczyński wykształcił i ukształtował grono uczniów, z których wielu w późniejszych latach objęło stanowiska ordynatorskie i inne funkcje kierownicze, zarówno w Polsce, jak i za granicą.[10]

Uczył przy tym nie tylko techniki operacyjnej. Duże znaczenie przywiązywał do relacji z chorym. Podkreślał konieczność nawiązania rzeczywistego kontaktu z pacjentem, szczerego informowania o chorobie oraz mobilizowania chorego do aktywnego udziału w leczeniu. Uważał również, że odpowiedzialność lekarza za pacjenta nie kończy się wraz z formalnymi godzinami pracy.[10]

Ta zasada znajdowała odzwierciedlenie w jego codziennym postępowaniu. Gotowość niesienia pomocy chorym często wykraczała poza czas zawodowych obowiązków i niejednokrotnie odbywała się kosztem jego czasu prywatnego. Według prof. Janusza Haluszki właśnie ta dyspozycyjność i zaangażowanie zjednywały mu wdzięczność oraz głęboki szacunek pacjentów.[5]

Po zakończeniu kierowania oddziałem chirurgii w Rabce dalsza droga zawodowa dr. Leszczyńskiego prowadziła przez dwa kolejne ważne ośrodki Podhala. Przez wiele lat kierował oddziałem chirurgicznym Podhalańskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II w Nowym Targu, a później został również ordynatorem Oddziału Chirurgii Szpitala Powiatowego im. dr. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem.[11]

Jego zawodowy życiorys połączył przede wszystkim trzy miasta Małopolski: Rabkę, Nowy Targ i Zakopane. W późniejszym okresie wspierał także kolegów z SPZOZ w Myślenicach, pełniąc tam dyżury lekarskie.[5]

W każdym z tych miejsc pozostawił po sobie nie tylko doświadczenie chirurga i kierownika oddziału, lecz także uczniów i współpracowników, dla których był nauczycielem zawodu.

Rabka-Zdrój, działalność społeczna i GOPR

Rabka była dla dr. Leszczyńskiego czymś więcej niż miejscem pracy i zamieszkania. Stała się jego miastem i przestrzenią wieloletniej działalności społecznej.

W latach 2003-2007 pełnił funkcję Naczelnego Lekarza Uzdrowiskowego Rabki-Zdroju.[8] Był radnym Rady Miejskiej Rabki-Zdroju w kadencji 1998-2002 i jej wiceprzewodniczącym, a w latach 2014-2018 reprezentował Rabkę-Zdrój w Radzie Powiatu Nowotarskiego.[12]

Przez wiele lat uczestniczył również w pracach komisji wojskowych i działał w Lidze Obrony Kraju. W 2010 roku został odznaczony Srebrnym Medalem „Za Zasługi dla Obronności Kraju".[13]

Szczególne miejsce w jego życiu zajmowały góry i ratownictwo. **Od 1972 roku aż do śmierci** był ratownikiem Grupy Podhalańskiej GOPR. Jubileuszowa monografia Grupy wymienia jego nazwisko zarówno w chronologicznym wykazie ratowników pod rokiem 1972, jak i wśród zmarłych ratowników związanych z Rabką.[14]

Jego zainteresowanie ratownictwem nie było przypadkowe. Duże wrażenie wywarła na nim działalność dr. Adama Janika związana z ratownictwem i lotnictwem sanitarnym, a także poznani w Rabce ratownicy górscy, spośród których wielu zostało jego przyjaciółmi.[10]

Medycyna, góry i ratownictwo nie były więc w jego życiu odrębnymi światami - przez dziesięciolecia naturalnie się ze sobą przenikały.

Poza chirurgią

Dr Leszczyński przez całe życie pozostawał niezwykle aktywny fizycznie, mimo ograniczonej sprawności jednego kolana.[5] Pływał, grał w tenisa i jeździł na nartach. Sport nie był dla niego wyłącznie rekreacją - lubił rywalizację i jeszcze długo po sześćdziesiątym roku życia uczestniczył w zawodach lekarzy.

Startował między innymi w organizowanych w Zakopanem Igrzyskach Lekarskich, których pomysłodawcą i wieloletnim organizatorem był dr Maciej Jachymiak. Szczególnie dobrze udokumentowane są sukcesy pływackie dr. Leszczyńskiego. W relacji z VI Igrzysk Lekarskich w 2008 roku został wymieniony wśród najlepszych pływaków zawodów.[15] Rok później, podczas VII Igrzysk Lekarskich, znalazł się wśród zwycięzców swoich kategorii pływackich.[16] Miał wówczas ponad 65 lat.

Grał również w tenisa ziemnego. Technika nie zawsze była efektowna, ale jego gra pozostawała niezwykle skuteczna. Niedoskonałości stylu nadrabiał znakomitym wyczuciem gry, umiejętnością przewidywania i zmysłem strategicznym.

Narciarstwo zajmowało wśród jego zainteresowań szczególne miejsce. Z Rabką zetknął się zresztą poprzez narty jeszcze podczas studiów, przyjeżdżając na Maciejową, zanim związał z tym miastem większość swojego życia zawodowego.[1]

Równie trwałą pasją był brydż sportowy. Jego związki z brydżem sięgały czasów studenckich, kiedy należał do drużyny „Medyk" Akademii Medycznej w Krakowie.[17] W 1984 roku występował w zespole TKKF Carlina Rabka, który zwyciężył w turnieju drużynowym memoriału Tadeusza Roesenera i Wiesława Maliny.[18]

W bazie Polskiego Związku Brydża Sportowego dr Marian Leszczyński figuruje z tytułem Mistrza Krajowego (MK) i współczynnikiem klasyfikacyjnym 4.[19] Po jego śmierci Małopolski Związek Brydża Sportowego pożegnał go jako „znakomitego lekarza, wielbiciela kawy, rydzów i pasjonata brydża".[20]

Brydż dobrze uzupełniał inne jego zainteresowania: sport i góry wymagały aktywności fizycznej, brydż natomiast koncentracji, pamięci, logicznego myślenia, oceny ryzyka i umiejętności przewidywania.

Z Rabką dr Leszczyński związał jeszcze jedną charakterystyczną inicjatywę - Rabczańskie Rydzobranie. Był jednym z jego inicjatorów, a jednym z celów spotkań była promocja miasta pod hasłem „W Rabce zdrowi jak rydz".[10] Uczestnicy wyruszali do lasów wokół Rabki pod opieką miejscowych przewodników, między innymi ratowników GOPR, a spotkania kończyły się wspólnym przygotowywaniem zebranych grzybów i tradycyjnym smażeniem rydzów. Z czasem przedsięwzięcie stało się rozpoznawalnym elementem lokalnego życia.[21]

Rydzobranie było też okazją do podtrzymywania dawnych przyjaźni. Dr Leszczyński zapraszał na te spotkania kolegów ze studiów, wśród nich lekarzy znanych w Małopolsce. Szczególnie zależało mu na utrzymywaniu więzi łączących rocznik 1965. Wytrwale zabiegał o organizację jubileuszowego spotkania absolwentów i w 2015 roku, w 50. rocznicę uzyskania dyplomu, odbył się uroczysty zjazd rocznika w Auli Rektoratu Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Spotkania te były następnie kontynuowane w kolejnych latach w Rabce.[5]

Ten mniej oficjalny fragment jego biografii pokazuje dr. Leszczyńskiego również jako człowieka, który potrafił cieszyć się przyjaźnią, górami, lasem, dobrą kawą i wspólnie spędzonym czasem.

Człowiek, który się nie poddawał

Dr Mariana Leszczyńskiego trudno zamknąć w jednym określeniu. Był przede wszystkim lekarzem i chirurgiem, ale również nauczycielem kolejnych pokoleń lekarzy, ratownikiem GOPR, społecznikiem i samorządowcem. Pływał, grał w tenisa, jeździł na nartach, osiągnął klasę mistrzowską w brydżu i do końca zachował niezwykłą ciekawość świata.

Pozornie były to bardzo różne obszary życia. Łączyły je jednak cechy szczególnie dla niego charakterystyczne - energia, potrzeba działania, wytrwałość i zainteresowanie drugim człowiekiem.

Jego życie, jak życie każdego z nas, nie było pozbawione trudnych chwil. Dr Leszczyński mierzył się z nimi z wielką odwagą. Potrafił podnosić się po kryzysach i wracać do ludzi, pracy oraz swoich pasji. Szczególnie ciężkim doświadczeniem była jego wieloletnia walka z chorobą nowotworową. Także wtedy pozostał człowiekiem, który się nie poddawał. Choroba mogła ograniczać jego siły i możliwości, ale nie odebrała mu ciekawości świata, potrzeby działania ani życzliwości wobec innych.

Dr Marian Leszczyński zmarł 7 maja 2019 roku, w wieku 76 lat. Rabka-Zdrój żegnała go jako znakomitego lekarza i chirurga, społecznika, a przede wszystkim człowieka życzliwego, radosnego i pełnego zrozumienia dla potrzeb innych.[12] Pogrzeb odbył się 10 maja 2019 roku w Krakowie-Batowicach.[22]

Pozostała po nim pamięć o lekarzu i nauczycielu, ale również o człowieku niezwykle zaangażowanym, ciepłym i dobrym - takim, którego warto pamiętać nie tylko ze względu na to, czego dokonał, lecz także ze względu na to, kim był.

Na zakończenie pozwolę sobie na jeden osobisty akcent.

Jest dla mnie wielkim zaszczytem i szczególnym przywilejem, że mogę nazywać Mariana Leszczyńskiego swoim nauczycielem. Darzyłem go ogromnym szacunkiem jako lekarza, chirurga i człowieka, a z biegiem lat miałem również szczęście nazywać go swoim dobrym przyjacielem.

Jan Maciej Krzak

Redakcja językowa i opracowanie tekstu: Alexander Ctiephant-Pago (AI)

Uzupełnienie, październik 2026. Podczas uroczystości 27 września 2026 roku w Szpitalu Miejskim w Rabce-Zdroju ponownie odsłonięto tablicę poświęconą dr. Adamowi Janikowi, pochodzącą z lat dziewięćdziesiątych, a obok niej tablicę upamiętniającą jego ucznia, dr. Mariana Leszczyńskiego. Uroczystość odnotował także „Tygodnik Podhalański”.[24]

Piśmiennictwo

1. Leszczyński M. Wywiad - część 1. Materiał filmowy, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=oSzE6A-TAlM

2. Liceum Ogólnokształcące w Siemiatyczach. Historia szkoły / O szkole. https://lo-siemiatycze.edu.pl/o-szkole/

3. Gaertner H. Życie i dzieło doc. Marzanny Magdoń. Sztuka Leczenia. 2006;13(3-4). https://www.sztukaleczenia.pl/pub/2006/3-4/Sztuka_Leczenia_zycie_i_dzielo.pdf

4. Leszczyński M. Doktor na Zakopiance - Początki. Wieści Rabczańskie. 2014;5(21):13. https://romer.nowotarski.edu.pl/wp-content/uploads/2015/02/wr18.pdf

5. Haluszka J. Uwagi i uzupełnienia do noty biograficznej dr. Mariana Stanisława Leszczyńskiego. Relacja pisemna przekazana Janowi Maciejowi Krzakowi, wrzesień 2026. Prof. Janusz Haluszka - kolega ze studiów i wieloletni przyjaciel dr. Leszczyńskiego.

6. Dr med. Adam Antoni Janik. Materiał biograficzny dotyczący życia i działalności zawodowej. https://lo2rabka.nowotarski.edu.pl/szkola_pamieta/str13.html

7. Leszczyński M. Doktor na Zakopiance - Budowniczy. Wieści Rabczańskie. https://romer.nowotarski.edu.pl/wp-content/uploads/2015/02/wr21.pdf

8. Szlaga J. Szpital w Rabce w świetle faktów i dat. W: Ceklarz K, Ceklarz J, Gryglewski RW, red. Z dziejów medycyny w Rabce. Kraków; 2022.

9. Dziennik Polski. Materiał dotyczący Oddziału Chirurgii Szpitala Miejskiego w Rabce. 1996. https://old.mbc.malopolska.pl/Content/141354/dp_1996_214_0001.pdf

10. Leszczyński M. Wywiad - część 2. Materiał filmowy, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=pkbohShYyMw

11. Podhale24.pl. Materiał dotyczący działalności zawodowej Mariana Leszczyńskiego w Rabce, Nowym Targu i Zakopanem. 2 września 2015. https://podhale24.pl/aktualnosci/artykul/39257/Pozbadz_sie_hemoroidow_Proktologia_w_ALLMEDICA_artykul_sponsorowany.html

12. Urząd Miejski Rabka-Zdrój. Odszedł dr Marian Leszczyński. 9 maja 2019. https://gmina.rabka.pl/main/aktualnosci/Odszedl-dr-Marian-Leszczynski/idn%3A3446/printpdf

13. Dziennik Polski. Za zasługi dla obronności kraju. 3 marca 2010. https://dziennikpolski24.pl/za-zasługi-dla-obronnosci-kraju/ar/2724638

14. 70 lat Grupy Podhalańskiej GOPR 1954-2024. Grupa Podhalańska GOPR; 2024:22,107.

15. Gazeta Lekarska. VI Igrzyska Lekarskie, Zakopane 2008. 2008;10(214). https://papier.gazetalekarska.pl/pdf/Gazeta_Lekarska_10_2008.pdf

16. Gazeta Lekarska. VII Igrzyska Lekarskie. 2009;10(226). https://papier.gazetalekarska.pl/pdf/Gazeta_Lekarska_10_2009.pdf

17. Materiały Uniwersytetu Jagiellońskiego dotyczące historii brydża akademickiego w Krakowie. https://ruj.uj.edu.pl/server/api/core/bitstreams/93ab742f-fc75-4897-a905-af025950529e/content

18. Echo Krakowa. Wyniki turnieju brydżowego w Rabce. 1984. https://old.mbc.malopolska.pl/Content/106751/echo_krakowa_1984_127.pdf

19. Polski Związek Brydża Sportowego. CEZAR - Marian Leszczyński, PID 12616. https://msc.com.pl/cezar/?p=21&pid=12616

20. Małopolski Związek Brydża Sportowego. Zmarł Marian Leszczyński. 10 maja 2019. https://mzbs.pl/news/9647

21. Bajer C. Rydzobranie. WATRA - Podhalański Serwis Informacyjny. 27 września 2009. https://www.watra.pl/rabka-zdroj/rozmaitosci/2009/09/27/rydzobranie

22. Podhale24.pl. Nie żyje znany chirurg dr Marian Leszczyński. 8 maja 2019. https://b.podhale24.pl/aktualnosci/artykul/63361/Nie_zyje_znany_chirurg_dr_Marian_Leszczynski.html

23. Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Akta doktorskie Adama Antoniego Janika, sygn. WL II 552; księga promocji doktorskich, sygn. S II 524, nr 9904. Reprodukcje w posiadaniu autora (2026).

24. Kalinowski M. Wielka medycyna w małym szpitalu. Tygodnik Podhalański. 2026; nr 40. Relacja z uroczystości w Rabce-Zdroju. Fotografia strony w posiadaniu autora.